

Západ chce z Moldavska urobiť druhú Ukrajinu. Tlak Západu na koniec neutrality Podnesterska

- CZ24 News | 6. března 2023

MOLDAVSKO: Západ má dlhodobu záujem o krajiny postsovietskeho priestoru. Rád by ich totiž dostal pod svoj vplyv. Okrem Ukrajiny alebo Gruzínska je z tohto hľadiska mimoriadne zaujímavé nevelké Moldavsko, ležiace medzi Rumunskom a Ukrajinou, obývané aj početnou ruskou menšinou.

Práve nejednoznačnosť nálad obyvateľstva a kombinácia stúpcov jednak proeurópskeho, jednak proruského smerovania je dôvodom dlhodobého napätia v spoločnosti. Komplikovaná situácia je predovšetkým v dvoch regiónoch – Podnestersku a Gagauzsku.

Tlak na koniec neutrality

Podnestersko leží pri hranici s Ukrajinou a zaberá približne 17 percent moldavského územia. V roku 1992 vyhlásilo nezávislosť, čo však dodnes neuznal ani jeden štát či medzinárodná organizácia. V tomto regióne sa dodnes nachádza približne 1500 ruských vojakov, ktorých úlohou je udržiavať v regióne mier.

Gagauzsko je takisto silne proruský orientované. V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že v januári 2014 jeho obyvatelia hlasovali proti vstupu Moldavska do Európskej únie a za bližšie vzťahy s Moskvou.

Nespokojnosť s prozápadným smerovaním začala v krajine vzrastať po vzniku konfliktu na Ukrajine. Hnev Moldavčanov vyvoláva predovšetkým prudký rast inflácie a zvyšovanie cien zemného plynu, čo na jeseň 2022 vyústilo do masových protivládnych demonštrácií.

Čoraz častejšie sa ozývajú hlasy, že krajine by sa darilo lepšie, ak by sa orientovala viac na Rusko ako na Západ. Proeurópska vláda vraj uvrhla väčšinu obyvateľstva do ešte väčšej chudoby a východisko z tejto situácie mnohí vidia práve v bližších vzťahoch s Moskvou.

A to aj napriek tomu, že Kišiňov sa už dlhšie snaží o členstvo v Európskej únii. Minulý rok v júni Brusel udelil Moldavsku aj Ukrajine štatút kandidátskej krajiny EÚ. Iná situácia je však v súvislosti so Severoatlantickou alianciou. Kým Ukrajina sa chce stať jej členom čo najskôr, Moldavsko je od rozpadu Sovietskeho zväzu neutrálne, pričom tento status má uzákonený aj v ústave.

Silne prozápadne orientovaná prezidentka Maia Sanduová aj napriek tomu nedávno uverejnila na sociálnej sieti status, že Moldavsko už nemá byť neutrálne. Dôvod? Údajné vojenské ohrozenie krajiny Ruskom.

Maia Sanduová a Jen Stoltenberg. (Foto: archív)

Kišiňov by vraj mohol zvážiť členstvo vo „väčších alianciách“. Hrozí koniec neutrality Moldavska? Pred rokom by sa predstava Moldavska v NATO zdala absurdná. Nielen to, donedávna bolo tabu dokonca otvárať túto tému. Zatiaľ nevedno, či skutočne príde k zrušeniu neutrálneho statusu a členstvu krajiny v NATO.

Sanduová sa však už stretla s predstaviteľmi aliancie. Výsledkom je začínajúca sa militarizácia Moldavska. Kišiňov totiž požiadal o dodávky zbraní. Nemecko by mu malo poslať vojenskú techniku vrátane bojových vozidiel, nasledovať majú ďalšie dodávky od štátov NATO. Ani Slovensko nezostane bokom – do Moldavska by sme mali poslať húfnice Zuzana.

Okrem vyzbrojovania armády uskutočňuje krajina aj čoraz častejšie spoločné vojenské cvičenia s krajinami NATO. Tieto kroky len zhoršujú už aj tak nepriaznivú bezpečnostnú situáciu v Európe. Aktivita prezidentky rozhorčila predovšetkým guvernerku Gagauzska Irinu Vlachovú, podľa ktorej môže militarizácia Moldavska vyvolať novú fázu podnesterského konfliktu.

EXPREZIDENT IGOR DODON ZASE OBVINIL SANDUOVÚ Z ČINNOSTI PRE „ZÁMORSKÝCH PÁNOV“ A PRIPOMENUL, ŽE MOLDAVČANIA NEHCÚ BOJOVAŤ VO VOJNE SEVEROATLANTICKEJ ALIANCIE PROTI RUSKU.

Moldavská prezidentka sa stretla aj s Joeom Bidenom počas jeho februárovej cesty do Poľska. Americký prezident prisľúbil, že Biely dom pomôže Kišiňovu riešiť dôsledky ruskej invázie na susednú Ukrajinu, ako aj posilniť jeho „politickú a ekonomickú odolnosť“.

NATO okrem toho vyhlasuje, že krajinám susediacim s Ruskom pomôže „zachovať ich nezávislosť“. V časti ich obyvateľstva sa mu zároveň darí vyvolávať strach v súvislosti s udalosťami na Ukrajine,

a to predovšetkým rétorikou, že ak vraj Kyjev prehrá, na rad príde práve Moldavsko a Gruzínsko, keďže na ich území žije početná ruská menšina.

Protiruská hystéria

Podľa ruského ministerstva zahraničných vecí by členstvo Moldavska v NATO mohlo viesť k rozpadu štátu. Ide predovšetkým o Podnestersko a Gagauzsko, ktoré sú kategoricky proti členstvu v transatlantických štruktúrach, ale aj proti zhoršovaniu vzťahov s Moskvou.

Západ má však s Moldavskom svoje zámery. Ide pritom nielen o účelové zrušenie jeho neutrality a členstvo v NATO. Podľa všetkého sa zdá, že by mohlo poslúžiť ako ďalší destabilizačný faktor v Európe a nové centrum napätia proti Rusku. V krajine by sa mohol začať rozvíjať ukrajinský scenár, čo by sa mohlo skončiť vojnovým konfliktom.

Foto: archív

Situáciu vyostřili tvrdenia ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského na samite EÚ v Bruseli, že Kyjev zachytil plány ruských spravodajských služieb na zničenie Moldavska. Obsahujú vraj informácie o tom, „kto, kedy a ako“ plánuje „zlomiť moldavskú demokraciu“.

Uskutočniť sa mali prostredníctvom násilných nepokojov. Moskve ide podľa Zelenského o zastavenie integračného procesu Kišiova do európskych štruktúr a o získanie väčšieho vplyvu v krajine. Ruské ministerstvo zahraničných vecí označilo tieto tvrdenia za neopodstatnené a ničím nepodložené.

MOSKVA ZÁROVEŇ OBVINILA UKRAJINU Z VYVOLÁVANIA NAPÄTIA MEDZI RUSKOM A MOLDAVSKOM A UVIEDLA, ŽE KYJEV SA SNAŽÍ VTIAHNUŤ MOLDAVSKO DO TVRDEJ KONFRONTÁCIE S RUSKOM.

Hovorca Kremľa Dmitrij Peskov dodal, že Kišioň skĺzava do protiruskej hystérie. Predstavitel' strany Sor Iurie Berenchi pritom vraví, že keby Rusko chcelo napadnúť Moldavsko, urobilo by to už dávno.

Celú situáciu vyhrotil moldavský premiér Dorin Recean, ktorý vyzval na demilitarizáciu Podnesterska

a stiahnutie ruských ozbrojených zložiek, ktoré sa tam nachádzajú. Proti prítomnosti ruských vojsk v regióne je aj prezidentka Sanduová.

Ruský prezident Vladimir Putin na tieto slová zareagoval anulovaním dekrétu z roku 2012, ktorý stanovoval, že definitívne riešenie konfliktu v Podnestersku je možné výlučne pri „zachovaní suverenity, územnej celistvosti a neutrality Moldavskej republiky“.

Rozdúchavanie protiruských nálad v postsovietskom regióne nie je ojedinelé. Nie tak dávno poslanec ukrajinského parlamentu Fedir Venislavskij vyzval Gruzínsko, aby „oslobodila Abcházsko a Južné Osetsko“, čo v krajine vyvolalo dohady o snáhach vtiahnuť Tbilisi do konfliktu s Ruskom a otvoriť tak druhý front proti Moskve.

Momentálne je v podobnom hľadáčiku Kišiňov. Na nútený odchod ruských vojsk z Podnesterska v kombinácii s pokračujúcou militarizáciou Moldavska a jeho prípadným vstupom do NATO by Moskva nepochybne patrične zareagovala. Stane sa Moldavsko druhou Ukrajinou?

Foto: archív

ZDROJ: Na Palete